

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2016. gada 5. jūlijā*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — LESD 267. pants — Tiesas Reglamenta 94. pants — Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu saturs — Valsts norma, kas paredz, ka valsts tiesa sevi atstata no lietas izskatīšanas tādēļ, ka ir paudusi provizorisku viedokli lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu, konstatējot faktiskos un tiesiskos apstākļus — Eiropas Savienības Pamattiesību harta — 47. panta otrā daļa un 48. panta 1. punkts

Lieta C-614/14

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Sofiyski gradski sad* (Sofijas pilsētas tiesa, Bulgārija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2014. gada 15. decembrī un kas Tiesā reģistrēts 2014. gada 31. decembrī, kriminālprocesā pret

Atanas Ognyanov,

piedaloties

Sofyiska gradska prokuratura .

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], priekšsēdētāja vietnieks A. Ticano [*A. Tizzano*], palātu priekšsēdētāji R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], M. Ilešičs [*M. Ilešič*], Ž. L. da Krušs Vilasa [*J. L. da Cruz Vilaça*], A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*], K. Toadere [*C. Toader*] un F. Biltšens [*F. Biltgen*], tiesneši Ž. K. Bonišo [*J. C. Bonichot*], M. Safjans [*M. Safjan*], M. Bergere [*M. Berger*] (referente), E. Jarašūns [*E. Jarašiūnas*], K.G. Fernlunds [*C. G. Fernlund*], K. Vajda [*C. Vajda*] un S. Rodins [*S. Rodin*],

ģenerālvokāts Ī. Bots [*Y. Bot*],

sekretārs M. Aleksejevs [*M. Aleksejev*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2016. gada 12. janvāra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— Nīderlandes valdības vārdā – *M. Bulterman, C. Schillemans* un *M. Gijzen*, pārstāves,

— Eiropas Komisijas vārdā – *W. Bogensberger, R. Troosters* un *V. Soloveytchik*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2016. gada 23. februāra tiesas sēdē,

* Tiesvedības valoda – bulgāru.

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par LESD 267. panta un Tiesas Reglamenta 94. panta, kā arī Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 47. panta otrās daļas un 48. panta 1. punkta interpretāciju.
- 2 Šis lūgums tika iesniegts saistībā ar tiesvedību par Dānijas tiesas sprieduma krimināllietā, kas pasludināts pret *Atanas Ognyanov*, atzīšanu un brīvības atņemšanas soda izpildi Bulgārijā.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Atbilstoši Reglamenta 94. pantam “Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu saturs”:

“Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu papildus Tiesai uzdoto prejudiciālo jautājumu formulējumam ietver:

- a) strīda priekšmeta, kā arī faktu, kuriem ir nozīme un kurus ir konstatējusi iesniedzējtiesa, kopsavilkumu vai vismaz to faktu izklāstu, uz kuriem balstīti jautājumi;
- b) to valsts tiesību normu saturu, kas varētu būt piemērojamas attiecīgajā lietā, un attiecīgā gadījumā atbilstošo valsts judikatūru;
- c) to iemeslu izklāstu, kas likuši iesniedzējtiesai šaubīties par noteiktu Savienības tiesību normu interpretāciju vai spēkā esamību, kā arī saikni, ko tā konstatējusi starp šīm tiesību normām un pamatlietai piemērojamajiem valsts tiesību aktiem.”

Bulgārijas tiesības

- 4 No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka atbilstoši *Nakazatelno-protsesualen kodeks* (Kriminālprocesa kodekss, turpmāk tekstā – “NPK”) 29. pantam iztiesāšanas sastāvā nevar būt tiesnesis, kurš tostarp var tikt uzskatīts par neobjektīvu. Atbilstoši *Varhoven kasatsionen sad* (Augstākā kasācijas tiesa, Bulgārija) judikatūrai tas, ka tiesnesis ir paudis provizorisku viedokli par lietas būtību pirms galīgā lēmuma pieņemšanas, ir īpašs neobjektivitātes gadījums.
- 5 Neobjektivitātes gadījumā iztiesāšanas sastāvam ir sevi jāatstata no lietas izskatīšanas, kas nozīmē, pirmkārt, ka tas izbeidz izskatīt šo lietu, otrkārt, ka šī lieta tiek nodota citiem attiecīgās tiesas tiesnešiem, un, treškārt, ka jauns norikots iztiesāšanas sastāvs no jauna uzsāk attiecīgās lietas izskatīšanu.
- 6 Ja tiesnesis sevi neatstata no lietas izskatīšanas, turpina to izskatīt un pieņemt galīgo nolēmumu, šis nolēmums būs ar trūkumiem, jo tas būs ticis pieņemts, pieļaujot “būtisku procesuālo pārkāpumu”. Augstākās instances tiesa atceļ minēto spriedumu, un lieta tiks nodota citam iztiesāšanas sastāvam jaunai izskatīšanai.

- 7 Iesniedzējtiesa precizē, ka Bulgārijas judikatūrā “neobjektivitātes” kritērijs tiek interpretēts īpaši strikti. Šajā ziņā tā it īpaši norāda, ka šī kritērija pārbaude tiek veikta pēc savas ierosmes un ka pat visnenozīmīgākā norāde par attiecīgās lietas faktiskajiem apstākļiem vai to juridisko kvalifikāciju automātiski rada pamatu tiesnesim sevi atstatīt no lietas izskatīšanas.
- 8 No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet arī, ka, ja tiesnesis pauž provizorisku viedokli, viņam ne tikai ir sevi jāatstata no lietas izskatīšanas un viņa galīgais nolēmums ir jāatceļ, bet pret viņu arī tiek ierosināta disciplinārlieta par disciplinārpārkāpumu. Proti, atbilstoši *Kodeks za etichno povedenie* (Ētikas kodekss) 2.3. un 7.4. punktam tiesnesim ir aizliegts publiski izteikties par viņa izskatīšanā esošas lietas iznākumu vai attiecīgi paust provizorisku viedokli. Turklāt šā ētikas kodeksa 7.3. punktā ir paredzēts, ka tiesnesis drīkst paust viedokli par juridisko principu jautājumiem, tomēr atturoties atsaukties uz konkrētiem faktiskajiem apstākļiem un to juridisko kvalifikāciju.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 9 Ar 2012. gada 28. novembra spriedumu *Retten i Glostrup* (Glostrupas tiesa, Dānija) Bulgārijas valstspiederīgajam *A. Ognyanov* piesprieda ieslodzījuma sodu uz piecpadsmit gadiem par slepkavību un zādzību atbildību pastiprinošos apstākļos. Izcietis daļu no viņam noteiktā brīvības atņemšanas soda Dānijā, 2013. gada 1. oktobrī *A. Ognyanov* tika nodots Bulgārijas iestādēm, lai izciestu viņam piespriedtā soda atlikušo daļu.
- 10 Ar 2014. gada 25. novembra lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, kas iesniegts lietā C-554/14, *Ognyanov* un kas atkārtots un papildināts vēlāk ar diviem citiem 2014. gada 15. decembra lūgumiem, *Sofiyski gradski sad* (Sofijas pilsētas tiesa, Bulgārija) Tiesai uzdeva dažādus jautājumus par Padomes 2008. gada 27. novembra Pamatlēmuma 2008/909/TI par savstarpējas atzišanas principa piemērošanu attiecībā uz spriedumiem krimināllietās, ar kuriem piespriedti brīvības atņemšanas sodi vai ar brīvības atņemšanu saistīti pasākumi, lai tos izpildītu Eiropas Savienībā (OV 2008, L 327, 27. lpp.), redakcijā ar grozījumiem, kas veikti ar Padomes 2009. gada 26. februāra Pamatlēmumu 2009/299/TI (OV 2009, L 81, 24. lpp.), interpretāciju.
- 11 Pēc šo prejudiciālo jautājumu iesniegšanas lietā C-554/14, *Ognyanov, Sofiyska gradska prokuratura* (Sofijas pilsētas prokuratūra, Bulgārija), kas ir pamatlietas puse, pieprasīja tostarp, lai *Sofiyski gradski sad* (Sofijas pilsētas tiesa) iztiesāšanas sastāvs, kurš izskata šo lietu, sevi atstata no lietas izskatīšanas, to pamatojot tādējādi, ka, lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu 2.–4. punktā izklāstot minētās lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, šī tiesa ir paudusi savu provizorisko viedokli par faktu un tiesību jautājumiem pirms lietas apspriešanas.
- 12 Iesniedzējtiesa pauž šaubas par to, vai Savienības tiesību kontekstā ir pieļaujama tāda valsts tiesību norma, par kādu ir runa pamatlietā, kas liek Bulgārijas tiesas iztiesāšanas sastāvam sevi atstatīt no lietas izskatīšanas, ja tas Tiesai adresētā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir paudis provizorisku viedokli, jo ir izklāstījis pamatlietas faktiskos un juridiskos apstākļus.
- 13 Šādos apstākļos *Sofiyski gradski sad* (Sofijas pilsētas tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
 - “1) Vai Savienības tiesības (LESD 267. panta otrā daļa, aplūkojot to kopsakarā ar Tiesas Reglamenta 94. pantu, [...] Hartas 47. un 48. pantu un citām piemērojamām normām) tiek pārkāptas, ja tiesa, kas ir iesniegusi lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, pēc prejudiciālā nolēmuma pieņemšanas turpina izskatīt lietu un pieņem lēmumu par lietas būtību, sevi neatstatot no lietas izskatīšanas? Sevis atstāšanās no lietas izskatīšanas pamats ir lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu tiesas paustais provizoriskais viedoklis par lietas būtību (proti, konkrētus faktus uzskatot par pierādītiem un konkrētu tiesību normu par piemērojamu šiem faktiem).

Prejudiciālais jautājums tiek uzdots, balstoties uz pieņēmumu, ka, konstatējot faktus un piemērojamos tiesību aktus lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniegšanas nolūkos, ir tikuši ievēroti visi procesuālie noteikumi par pušu tiesību iesniegt pierādījumus un apsvērumus aizsardzību.

- 2) Ja uz pirmo prejudiciālo jautājumu tiek sniegta atbilde, ka tiesvedības turpināšana ir likumīga, vai Savienības tiesības tiek pārkāptas, ja:
 - a) tiesa visu lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu konstatēto bez izmaiņām izklāsta savā galīgajā nolēmumā, attiecībā uz šiem faktiskajiem un juridiskajiem konstatējumiem atsakoties vākt jaunus pierādījumus un uzklausi puses? Faktiski tiesa vāc jaunus pierādījumus un uzklausi puses tikai tādos jautājumos, kas lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu netika uzskatīti par noskaidrotiem;
 - b) iesniedzējtiesa turpina vākt jaunus pierādījumus un uzklausi puses visos būtiskajos jautājumos, tostarp jautājumos, par kuriem tā savu viedokli lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu jau ir paudusi, un galīgajā nolēmumā tā atkārti savu pēdējo viedokli, balstoties uz visiem savāktajiem pierādījumiem un pēc visu pušu argumentu izskatīšanas gan pirms lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, gan pēc prejudiciālā nolēmuma saņemšanas?
- 3) Ja uz pirmo prejudiciālo jautājumu tiek sniegta atbilde, ka tiesvedības turpināšana atbilst Savienības tiesībām, vai Savienības tiesībām atbilst tas, ka tiesa nolēm, nevis turpināt tiesvedību pamatlietā, bet gan sevi atskatīt no lietas izskatīšanas, jo, turpinot tiesvedību, tiktu pārkāptas valsts tiesības, kurās tiek nodrošināta augstāka pušu un tiesas spriešanas interešu aizsardzības pakāpe, ja atteikšanās izskatīt lietu pamats ir tas, ka:
 - a) iesniedzējtiesa saistībā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu pirms sava galīgā nolēmuma pieņemšanas ir paudusi provizorisku viedokli par lietu, kas gan ir pieļaujams saskaņā ar Savienības, taču ne ar valsts tiesībām;
 - b) tiesai savs galīgs viedoklis būtu jāformulē divos nolēmumos, nevis vienā (ja pieņem, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu atspoguļo galīgu, nevis provizorisku viedokli), kas gan ir pieļaujams saskaņā ar Savienības, taču ne ar valsts tiesībām?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

- 14 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai LESD 267. pants un Reglamenta 94. pants, skatot tos kopsakarā ar Hartas 47. panta otro daļu un 48. panta 1. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem pretrunā ir tāda valsts tiesību norma, kas tiek interpretēta tā, ka ar to iesniedzējtiesai ir uzlikts pienākums atstatīt sevi no izskatīšanā esošas lietas izskatīšanas, pamatojoties uz to, ka lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu tā ir izklāstījusi šīs lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus.
- 15 Vispirms ir jāatgādina, ka LESD 267. pantā paredzētās prejudiciālā nolēmuma tiesvedības, kas ir Savienības tiesu sistēmas stūrakmens, mērķis ir izveidot tiesnešu dialogu starp Tiesu un dalībvalstu tiesām, lai nodrošinātu Savienības tiesību vienveidīgu interpretāciju, tādējādi ļaujot nodrošināt to saskanību, pilnīgu iedarbību un autonomiju, kā arī – galu galā – ar Līgumiem izveidoto tiesību īpašo raksturu (skat. atzinumu 2/13, 2014. gada 18. decembris, EU:C:2014:2454, 176. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 16 No pastāvīgās judikatūras izriet, ka LESD 267. pantā noteiktā procedūra ir instruments sadarbībai starp Tiesu un dalībvalstu tiesām, ar kuru Tiesa dalībvalstu tiesām sniedz norādes jautājumā par Savienības tiesību interpretāciju, kuras tām vajadzīgas, lai izspriestu tajās izskatāmās lietas (skat. rīkojumu, 2011. gada 8. septembris, *Abdallah*, C-144/11, nav publicēts, EU:C:2011:565, 9. punkts un tajā minētā

- judikatūra; 2015. gada 19. marts, *Andre*, C-23/15, nav publicēts, EU:C:2015:194, 4. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī spriedumu, 2015. gada 6. oktobris, *Capoda Import-Export*, C-354/14, EU:C:2015:658, 23. punkts).
- 17 Atbilstoši arī pastāvīgai judikatūrai ar LESD 267. pantu tiesām ir piešķirtas visplašākās iespējas vērsties Tiesā, ja tās uzskata, ka lietā, kuru tās izskata, rodas jautājumi par Savienības tiesību normu, kas nepieciešamas to izskatīšanā esošā strīda atrisināšanai, interpretāciju vai spēkā esamības vērtējumu. Turklāt valsts tiesām ir brīva izvēle izmantot šo iespēju jebkurā tiesvedības brīdī, kuru tās uzskata par atbilstošu (skat. spriedumus, 2010. gada 5. oktobris, *Elchinov*, C-173/09, EU:C:2010:581, 26. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2014. gada 11. septembris, *A*, C-112/13, EU:C:2014:2195, 39. punkts un tajā minētā judikatūra). Proti, vislabākā brīža izvēle vērsties Tiesā prejudiciālā kārtā ir to ekskluzīvā kompetencē (skat. spriedumus, 2012. gada 15. marts, *Sibilio*, C-157/11, nav publicēts, EU:C:2012:148, 31. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2016. gada 7. aprīlis, *Degano Trasporti*, C-546/14, EU:C:2016:206, 16. punkts).
- 18 Nepieciešamība nonākt pie valsts tiesai noderīgas Savienības tiesību interpretācijas prasa, lai valsts tiesa izklāstītu lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, uz kuriem attiecas tās uzdotie jautājumi, vai vismaz paskaidrotu šo jautājumu pamatā esošos faktu pieņēmumus (skat. rīkojumus, 2011. gada 8. septembris, *Abdallah*, C-144/11, nav publicēts, EU:C:2011:565, 10. punkts un tajā minētā judikatūra; 2015. gada 19. marts, *Andre*, C-23/15, nav publicēts, EU:C:2015:194, 5. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī spriedumu, 2016. gada 10. marts, *Safe Interenvíos*, C-235/14, EU:C:2016:154, 114. punkts).
- 19 Prasības par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu saturu ir skaidri noteiktas Reglamenta 94. pantā, kam LESD 267. pantā paredzētās sadarbības ietvaros iesniedzējtiesai ir jābūt zināmam un kas tai ir stingri jāievēro (skat. rīkojumu, 2014. gada 3. jūlijs, *Talasca*, C-19/14, EU:C:2014:2049, 21. punkts).
- 20 Turklāt ir labi zināms, ka lūgumos sniegt prejudiciālu nolēmumu ietvertā informācija ir paredzēta ne tikai tam, lai Tiesai ļautu sniegt lietderīgas atbildes, bet arī lai dalībvalstu valdībām, kā arī citām ieinteresētajām personām dotu iespēju iesniegt savus apsvērumus atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23. pantam, un Tiesai, ņemot vērā, ka saskaņā ar šo pantu ieinteresētajām personām tiek paziņoti vienīgi lēmumi par prejudiciālu jautājumu uzdošanu, ir jānodrošina šīs iespējas saglabāšana (skat. rīkojumu, 2011. gada 8. septembris, *Abdallah*, C-144/11, nav publicēts, EU:C:2011:565, 11. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī spriedumu, 2016. gada 10. marts, *Safe Interenvíos*, C-235/14, EU:C:2016:154, 116. punkts).
- 21 Visbeidzot, ja nav norāžu par faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem, tas var būt iemesls lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu acīmredzamai nepieņemamībai (skat. šajā ziņā rīkojumus, 2011. gada 8. septembris, *Abdallah*, C-144/11, nav publicēts, EU:C:2011:565, 12. punkts; 2012. gada 4. jūlijs, *Abdel*, C-75/12, nav publicēts, EU:C:2012:412, 6. un 7. punkts; 2014. gada 19. marts, *Grimal*, C-550/13, nav publicēts, EU:C:2014:177, 19. punkts, kā arī 2015. gada 19. marts, *Andre*, C-23/15, nav publicēts, EU:C:2015:194, 8. un 9. punkts).
- 22 Savā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu izklāstot pamatlīetas faktiskos un tiesiskos apstākļus, tāda iesniedzējtiesa kā *Sofiyski gradski sad* (Sofijas pilsētas tiesa) tikai pilda no LESD 267. panta un Reglamenta 94. panta izrietošās prasības.
- 23 Šādos apstākļos tas, ka iesniedzējtiesa, par kādu ir runa pamatlīetā, savā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu izklāsta pamatlīetas atbilstošos faktiskos un tiesiskos apstākļus, atbilst sadarbības prasībai, kas raksturīga prejudiciālā nolēmuma procedūrai, un būtībā nepārkāpj ne Hartas 47. panta otrajā daļā paredzētās tiesības uz taisnīgu tiesu, ne arī tiesības uz nevainīguma prezumpciju, kas ir garantētas tās 48. panta 1. punktā.

- 24 Šajā gadījumā no *NPK* 29. panta, kā to interpretē *Varhoven kasatsionen sad* (Augstākā kasācijas tiesa), un no Ētikas kodeksa 2.3., 7.3. un 7.4. punkta kombinētas piemērošanas izriet, ka Bulgārijas tiesneša sniegts pamatlīetas faktisko un tiesisko apstākļu izklāsts lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu tiek uzskatīts par šī tiesneša provizoriska viedokļa paušanu, kā rezultātā ne tikai viņš atstata sevi no lietas izskatīšanas un tiek atcelts viņa galīgais nolēmums, bet pret tiesnesi arī tiek ierosināta disciplinārlieta par disciplinārpārkāpumu.
- 25 No tā izriet, ka tādas valsts tiesību normas rezultātā, par kādu ir runa pamatlīetā, valsts tiesnesis, iespējams, izvēlēties atturēties uzdot prejudiciālus jautājumus Tiesai, lai izvairītos vai nu no sevis atstatišanas un disciplinārsoda piemērošanas, vai no nepieņemamu lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniegšanas. Tādējādi šāda norma aizskar valsts tiesu prerogatīvas, kas tām ir atzītas LESD 267. pantā, un tādējādi Tiesas un valsts tiesu sadarbības, kura izveidota ar prejudiciālā lūguma procedūru, iedarbīgu.
- 26 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka LESD 267. pants un Reglamenta 94. pants, skatot tos kopsakarā ar Hartas 47. panta otro daļu un 48. panta 1. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem pretrunā ir tāda valsts tiesību norma kā pamatlīetā aplūkotā, ar kuru iesniedzējtiesai ir uzlikts pienākums atstatīt sevi no lietas izskatīšanas, pamatojoties uz to, ka lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu tā ir izklāstījusi šīs lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus.

Par otro jautājumu

- 27 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Savienības tiesības, īpaši, LESD 267. pants, ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj to, ka pēc prejudiciālā kārtībā pieņemta sprieduma pasludināšanas iesniedzējtiesa neveic grozījumus faktū un juridiskajos konstatējumos, ko tā ir izdarījusi lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu, vai, gluži pretēji, to, ka pēc šīs pasludināšanas minētā tiesa veic pušu uzklaušīšanu no jauna, kā arī jaunu pierādījumu vākšanu, kas varētu grozīt šos konstatējumus.
- 28 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai LESD 267. pants prasa, lai iesniedzējtiesa nodrošinātu Tiesas sniegtās Savienības tiesību interpretācijas pilnīgu iedarbību (šajā ziņā skat. spriedumu, 2016. gada 5. aprīlis, *PFE*, C-689/13, EU:C:2016:199, 38.–40. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 29 Savukārt ne šajā pantā, ne jebkādā citā Savienības tiesību normā netiek prasīts, lai iesniedzējtiesa pēc prejudiciālā kārtā pieņemta sprieduma pasludināšanas grozītu konstatējumus par faktiem un tiesībām, ko tā ir izdarījusi lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu. Neviens Savienības tiesību norma arī neaizliedz šai tiesai pēc sprieduma pasludināšanas grozīt savu vērtējumu par atbilstošajiem faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem.
- 30 Ņemot vērā visus iepriekš minētos faktorus, uz otro uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Savienības tiesības, īpaši LESD 267. pants, ir jāinterpretē tādējādi, ka tas neprasa un arī neaizliedz iesniedzējtiesai pēc prejudiciālā kārtā pasludināta sprieduma no jauna uzklaušīt puses vai īstenot jaunus pierādījumu vākšanas pasākumus, kas varētu tai likt grozīt faktiskos un juridiskos konstatējumus, kurus tā ir izdarījusi lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu, ja vien šī tiesa nodrošina Tiesas sniegtās Savienības tiesību interpretācijas pilnīgu iedarbību.

Par trešo jautājumu

- 31 Ar trešo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Savienības tiesības ir jāinterpretē tādējādi, ka tās neļauj tiesai piemērot tādu valsts tiesību normu, par kādu ir runa pamatlīetā, kas ir atzīta par pretēju Savienības tiesībām, lai arī šī norma nodrošinot pušu pamattiesību plašāku aizsardzību.

- 32 Šajā ziņā uzreiz jānorāda, ka pieņemums, uz ko ir balstīts šis jautājums, ka aplūkotā valsts tiesību norma garantējot prāvniekam tā tiesību uz taisnīgu tiesu Hartas 47. panta otrās daļas izpratnē lielāku aizsardzību, nav pieņemams. Proti, kā ir norādīts šā sprieduma 23. punktā, tas, ka valsts tiesa lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. panta un Reglamenta 94. panta prasībām ir izklāstījusi pamatlietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, savā būtībā nav pretrunā šīm pamattiesībām. Tādēļ pienākums atstatīt sevi no lietas izskatīšanas, ko šī norma uzliek iesniedzējtiesai, kura ir veikusi šādu izklāstu lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu, nav uzskatāms par šo tiesību aizsardzību veicinošu.
- 33 Pēc šī precizējuma jāatgādina, ka no pastāvīgās judikatūras izriet, ka Tiesas sniegtais prejudiciālais nolēmums ir saistošs valsts tiesai attiecībā uz konkrēto Savienības iestāžu aktu interpretāciju vai spēkā esamību, lai panāktu risinājumu pamatlietā (skat. spriedumus, 2011. gada 20. oktobris, *Interedil*, C-396/09, EU:C:2011:671, 36. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2016. gada 5. aprīlis, *PFE*, C-689/13, EU:C:2016:199, 38. punkts).
- 34 Turklāt jāuzsver, ka atbilstoši iedibinātai judikatūrai valsts tiesai, kam savas kompetences ietvaros ir jāpieņem Savienības tiesību normas, ir pienākums nodrošināt šo normu pilnīgu iedarbību, pēc savas iniciatīvas vajadzības gadījumā nepieņemot jebkuru tām pretrunā esošu normu, nelūdzot vai negaidot, kad tā vispirms tiks atcelta likumdošanas kārtībā vai ar kādu citu konstitūcijā paredzētu metodi (skat. spriedumus, 2011. gada 20. oktobris, *Interedil*, C-396/09, EU:C:2011:671, 38. punkts un tajā minētā judikatūra; 2015. gada 4. jūnijs, *Kernkraftwerke Lippe-Ems*, C-5/14, EU:C:2015:354, 32. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2016. gada 5. aprīlis, *PFE*, C-689/13, EU:C:2016:199, 40. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 35 Visbeidzot jāpiebilst, ka prasība nodrošināt Savienības tiesību pilnīgu iedarbību ietver valsts tiesu pienākumu vajadzības gadījumā grozīt pastāvīgo judikatūru, ja tā ir balstīta uz Savienības tiesībām neatbilstošu valsts tiesību interpretāciju (skat. šajā ziņā spriedumu, 2016. gada 19. aprīlis, *DI*, C-441/14, EU:C:2016:278, 33. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 36 No tā izriet, ka šajā gadījumā iesniedzējtiesai ir pienākums nodrošināt LESD 267. panta iedarbību pilnībā, ja nepieciešams, nepieņemot *NPK* 29. pantu, kā to interpretē *Varhoven kasatsionen sad* (Augstākā kasācijas tiesa), ja šāda interpretācija ir nesaderīga ar Savienības tiesībām (šajā ziņā skat. spriedumu, 2016. gada 19. aprīlis, *DI*, C-441/14, EU:C:2016:278, 34. punkts).
- 37 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz trešo uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Savienības tiesības ir jāinterpretē tādējādi, ka tās liedz iesniedzējtiesai piemērot tādu valsts tiesību normu, par kādu ir runa pamatlietā, kas ir atzīta par pretēju Savienības tiesībām.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 38 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

- 1) **LESD 267. pants un Reglamenta 94. pants, skatot tos kopsakarā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. panta otro daļu un 48. panta 1. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem pretrunā ir tāda valsts tiesību norma kā pamatlietā aplūkotā, ar kuru iesniedzējtiesai ir uzlikts pienākums atstatīt sevi no lietas izskatīšanas, pamatojoties uz to, ka lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu tā ir izklāstījusi šīs lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus;**

- 2) Savienības tiesības, īpaši, LESD 267. pants, ir jāinterpretē tādējādi, ka tas neprasa un arī neaizliedz iesniedzējtiesai pēc prejudiciālā kārtā pasludināta sprieduma no jauna uzklaut puses vai īstenot jaunus pierādījumu vākšanas pasākumus, kas varētu tai likt grozīt faktiskos un juridiskos konstatējumus, ko tā ir izdarījusi lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu, ja vien šī tiesa nodrošina Eiropas Savienības Tiesas sniegtās Savienības tiesību interpretācijas pilnīgu iedarbību;
- 3) Savienības tiesības ir jāinterpretē tādējādi, ka tās liedz iesniedzējtiesai piemērot tādu valsts tiesību normu, par kādu ir runa pamatlietā, kas ir atzīta par pretēju Savienības tiesībām.

[Paraksti]